

«سخت بود باور کنم که روزی می
توانم شغل رویایی خود را در اداره
دولتی داشته باشم.»

یادگیری مبتنی بر کار

رویاهای ترینا یخدیوال به واقعیت پیوستند. این فارغ التحصیل 26 ساله می گوید: «من همیشه می خواستم در سکتور دولتی کار کنم.» او در دفتر کوچکی در اداره ولایتی بلخ نشسته است و اطراف او میز، کامپیوتر، ماشین حساب و بسته های اسناد دیده می شود.

ترینا یخدیوال دستاورد ویژه ای داشته است. کمتر از یک سوم دختران در افغانستان تحصیل می کنند. تعداد کمی از خانمها آموزش مسلکی را به اتمام می رسانند، و حتی در صورت اتمام و یا اگر برای دانشگاه رفتن به اندازه کافی خوش شانس باشند، اغلب یافتن شغل خوب برای آنها دشوار است.

یکی از دلایل آن، کمیود شغل است - تقریباً یک چهارم مردم افغانستان شغل رسمی نمی یابند. هر ساله حدود 400000 جوان به بازار کار سرازیر می شوند و برای کسب بهترین موقعیتها با یکدیگر رقابت می کنند. دلیل دیگر این است که غالباً دید مثبتی نسبت به زنان شاغل در افغانستان وجود ندارد.

این مسائل، ترینا را که صنفهای سیزدهم و چهاردهم را در یک مکتب آموزش های تخیکی و مسلکی (TVET) به پایان رسانده و از دانشگاه بلخ در شمال افغانستان لیسانس حسابداری گرفته، آزار می دهد. در مکتب TVET اغلب از او پرسیده می شد که آیا والدینش به او اجازه می دهند که در یک دفتر کار کند. از نظر این خانم جوان این موضوع بسیار ناامیدکننده بود. او درباره آینده خود نگران بود: «سخت بود باور کنم که روزی می توانم شغل رویایی خود را در سکتور دولتی داشته باشم.»

اما ترینا یک خانم جوان مصمم است و والدینش که الگوی او هستند از او پشتیبانی می کردند. مادرش معلم است و پدرش در مزار شریف مدیر مکتب بود. «پدرم معتقد بود وظیفه او خدمت به مردم است. این همان کاری است که من هم می خواهم انجام دهم.»

این، شجاعت لازم را به او بخشیده و او فرصتی پیدا کرده که به عنوان یک مسئول اداری در زمینه حسابداری آموزش ببیند. توصیه نامه ای از دانشکده، نمرات عالی او و مهمتر از همه تجربیات عملی او در دوره کارآموزی قبلی در مکتب TVET باعث موفقیت او شده است.

ترینا یخدیوال در برنامه کارآموزی که همکاری آلمان و افغانستان برگزار کرده، اشتراک کرده بود. از سال 1389 Deutsche Gesellschaft für Internationale

Zusammenarbeit (GIZ) GmbH در ایجاد سیستم آموزشی مسلکی کارمحور به دولت افغانستان کمک کرده است. هدف آن تجهیز جوانان با مهارت‌های لازم برای ورود به بازار کار و یافتن سریعتر کار است.

در این چارچوب، این برنامه از جانب وزارت فدرال همکاری اقتصادی و توسعه (BMZ) برگزار می‌شود و دارای رویکردی چندجانبه است که از آموختن مهارت‌های متناسب با مکاتب به کارآموزان تا برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه برای زنان و مردانی که قادر به خواندن و نوشتن نیستند، تفاوت می‌کند. ۷۵۰ شرکت افغان تا کنون تحت این برنامه، دوره‌های آموزشی برگزار کرده‌اند. تا کنون حدود 43500 جوان آموزش دیده‌اند و تجربه لازم برای یافتن شغل را پیدا کرده‌اند.

کارآموزی اغلب برای یافتن شغل دائم و پرمقتاضی، بسیار مهم است. همکار ترین ا یخدیوال و مربی او، حاجی عبدالوهاب سلیمان‌زاده، این را تأیید می‌کند: «هیچ‌کس کارمند بی‌تجربه استخدام نمی‌کند. تئوری‌ای که در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود از آنچه جوانان در حین کار می‌آموزند بسیار متفاوت است. بی‌تجربگی مانع بزرگی برای جویندگان کار است.» ترینا تأیید می‌کند که - تنها در طی دوره کارآموزی‌اش بود که او یاد گرفت چگونه پروسه‌های اداری را بصورت مسلکی مدیریت کند.

این فرد ۲۶ ساله تنها کسی نیست که از کارآموزی بهره می‌برد. بسیاری از جوانانی که توانستند در اداره‌ی ولایتی بلخ تجربه کاری پیدا کنند، در رشته‌ای متفاوت یا در یک شرکت به دنبال یافتن بستی خوب در سکتور دولتی یا خصوصی‌اند.

ترینا یخدیوال برای بسیاری از جوانان کار خود ارزش قائل است. مانند محیط کاری امن و حفاظت‌شده‌اش و معاشش که با معیارهای افغانستان، خوب محسوب می‌شود. کارشناس اداری ۱۲۰۰۰ افغانی در ماه دریافت می‌کند. مهمتر اینکه بست او در بخش اداری و مالی، موقعیت اجتماعی او را بهتر می‌کند چون ترینا اکنون به اندازه برادرانش به درآمد خانوادگی کمک می‌کند. بنا بر این او احساس می‌کند با بقیه اعضای خانواده برابر است.

محمد رحیم سیر به عنوان یک مرد، از زندگی آسان‌تر لذت می‌برد. هرچند از نقطه‌نظر مسلکی او با موانع مشابهی روبرو شد. او به عنوان متخصص فنی آموزش دیده بود که هدف همیشگی او بود. اما تجربه عملی نداشت. او آرزو داشت یک روز در انجیرری برق، رشته‌ای که تجربه‌ی قبلی نه تنها در یافتن شغل بلکه برای حفظ صحت و ایمنی نیز مهم است، کار کند. این مرد 24 ساله می‌گوید: «کار با برق ممکن است جان را به خطر بیندازد.» او نیز از برنامه کارآموزی استفاده کرد. «قبل از آغاز این برنامه در مورد برق اطلاعات بسیار کمی داشتم. اما این دوره کارآموزی، مهارت‌های

عملی لازم را برای کار روزانه‌ام به من یاد داد. مربیان عالی بودند. آنها ده‌ها سال تجربه داشتند و من از آنها بسیار زیاد آموختم.» محمد بر این باور است که بدون این دوره کارآموزی نمی‌توانست شغل فعلیش در شرکت برشنا که تأمین‌کننده برق کشور است را پیدا کند.

محمد و ترینا موافق هستند که این برنامه به جوانان افغان تنها کمک نمی‌کند که شغلشان را آغاز کنند، طبق نظر ترینا یخدیوال: «بلکه به دولت و مردم افغانستان کمک می‌کند تا آینده‌ی بهتری را تحقق بخشند.» ترینا همچنین بیان می‌کند: «نهادهای اداری و شرکت‌ها اکنون به افراد مسلکی جوان، متعهد و با انگیزه دسترسی دارد.» برای مربی ترینا، سلیمان‌زاده، این آرزوی شخصی است که به واقعیت پیوسته است. این کارشناس اداری ۷۰ ساله، سال‌ها پیش تقاعد کرده است. اما باید به کار برمی‌گشت چون حضورش ضروری بود. او می‌گوید: «فکر می‌کنم سهم خود را انجام داده‌ام. حالا این کار را به نسل جوان‌تر می‌سپارم. اکنون نوبت آنهاست که پیشرفت، توسعه و خوشبختی را به افغانستان بیاورند.»

تاریخ نشر: جدی ۱۳۹۸
برنامه: حمایت از آموزش و تعلیمات تخنیکی و مسلکی (TVET)
تمویل کننده: وزارت فدرال همکاری اقتصادی و توسعه آلمان (BMZ)
همکار: مقامات TVET افغان
سازمان تطبیق کننده: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
بانک توسعه ای KfW
ولایت ها: در سراسر کشور (۲۱ ولایت از ۳۴ ولایت)
هدف برنامه: ایجاد سیستم مکتب مسلکی کارآمد